

De bodde jo her, i den sorte bydelen!
Hvite jenter, som betjente oss, som ikke var
redde for oss sorte! Tre studenter fra Diakon-
hjemmet skapte rot i rasemønsteret med sitt
praksisopphold i Kwa Mashu, Sør-Afrika.

Steg, Durban.

DurbanMetodistpastor Philip Shongwe (62) og kona Nomsa (61), fra den sorte bydelen utenfor Durban i Sør-Afrika, rister lykkelig oppgitt på hodet. Ekteparet var vertskap for de tre diakonistudentene Ingrid Sand (25), Kristin Edvardsen (24) og Kristin Hjorthaug (23) under praksisoppholdet i to uker i januar i år. *Steg* fikk anledning til å belyse møtet dem imellom fra begge sider, i Kwa Mashu og i Oslo.

Pastorparet kan liksom ikke få fullrost disse tre jentene for at de slo sprekker i erfaringsvisdommen om den hvite rase. Slike føringer er fortsatt sterke i Sør-Afrika. Fire år med en ny demokratisk virkelighet har knapt rukket ned til røttene, til den psykologiske arven etter apartheid.

For ikke å snakke om den økonomiske og geografiske: Landet er fortsatt – selv om den ideologiske overbygningen er borte – et lappeteppes av rasedelte boområder. «Dette er en sort bydel...», «her bor inderne...», «her bor de fargede...og der borte de hvite».

– Ja, du kan nærmest si at de *likte* å være sammen med oss sorte; de viste at de var glade i oss, sier Philip Shongwe. – Disse studentene er virkelig godt utdannet, i ordets beste forstand.

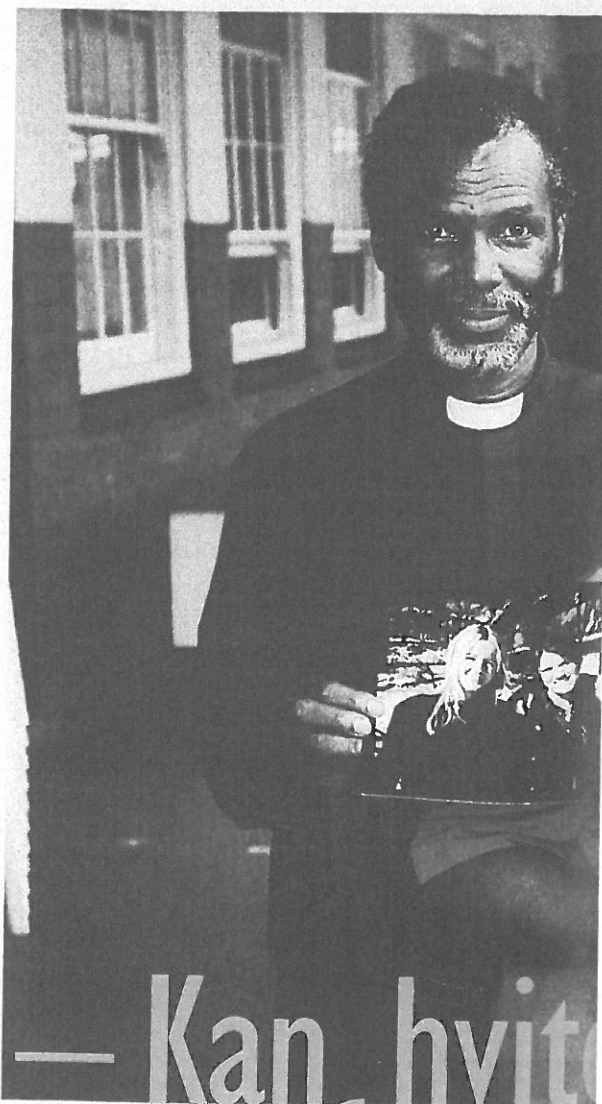
– Jeg vet ihvertfall ikke om noen hvite som har valgt å bo i Kwa Mashu, frivillig, over tid, slik jentene gjorde, sier Nomsa Shongwe.

AMBASSADØRER

– Vi eksponerte dem for en masse, som sikkert ikke var bare lett. Men de tok det! De kastet seg ut i sangtekster på zulu, morsmålet vårt. De tok til og med minibussene, vårt meget uformelle transportsystem inn til byen.

Det er helt uhørt at hvite gjør noe såpass

risikabelt, med all den kriminaliteten vi

– Kan hvite oppføre

tre såpass frimodige gjester.

Men så tar entusiasmen over igjen:

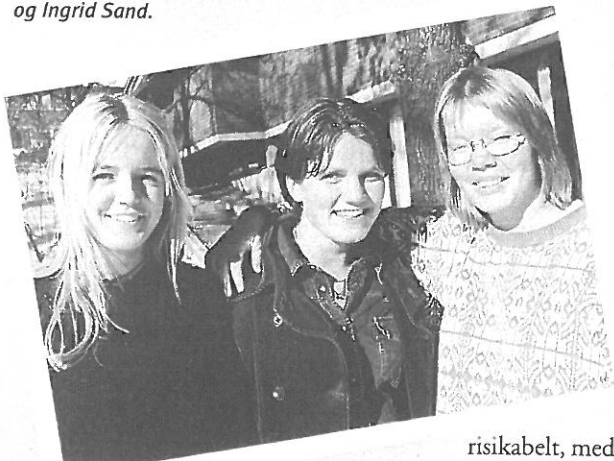
– På eget initiativ feide de gulv, serverte te for staben, de forventet ikke uten videre å bli betjent...

Nei, de var virkelig gode ambassadører for en annen type hvit rase. Og for Norge. Et land vi tidligere bare hadde hørt om i forbindelse med Nobels fredspris, og Chief Luthuli i 1963.

RESSURSSENTER

Pastorekteparet samarbeider nært med det kirkelige ressurscenteret Kwa Mashu CRC (Community Resource Centre). Senteret, som er en del av den tverrkirkelige organisasjonen *Diakonia* som Diakonhjemmet samarbeider med, yter rådgivning og rettshjelp, og får på denne måten fortgang i uteblitte pensjoner, barnebidrag og

Tilbake fra den sorte bydelen KwaMashu med både inspirasjon, glede og bulker etter kulturkræsje: Diakonistudentene Kristin Hjorthaug, Kristin Edvardsen og Ingrid Sand.

Serverte te og feide gulv: – De tre studentene fra Diakonhjemmet rokket ved våre fordommer om de hvite, sier studentenes vertskap i Sør-Afrika, ekteparet Philip og Nomsa Shongwe.

Slike kommentarer gav meg et sterkt bilde av hva apartheid var og hva det fortsatt er, sier Ingrid Sand, som har fartstid i Afrika fra før – som misjonærbarn med en del av oppveksten i Kamerun.

– Det som kanskje gjorde sterkest inntrykk på meg var det tette fellesskapet mellom folk, at de tok seg så god tid hos og med hverandre, sier Kristin Edvardsen.

– For eksempel hos kvinnen som hadde mistet datteren sin. Alle i menigheten gikk på sørgebesøk, tok seg god tid, bare var sammen med henne, uten noe om og men. Og så dette: det selvfølgelig i at vi måtte være med og be og synge for den sørgende. «Bare syng og be på norsk, dere...»

– Ja, bønner har en selvfølgelig plass i hverdagen. Der begynte de dagen med bønn, også på sosialkontoret, ja, til og med møtene i kommunistpartiet ble jo åpnet på den måten, påpeker Kristin Hjorthaug. – Dessuten: Når de er på møte, så er de virkelig sammen, med hele seg, med stor frimodighet. Alle bidrar. Når det er over, har de ikke samme behovet som etter et norsk ungdomsmøte for å «finne på noe sosialt». Da har de allerede «vært sammen med Gud og med hverandre».

IKKE TEOLOGISK KORREKT

– Så er de ikke så opptatt som vi kanskje er av å snakke teologisk riktig, av ikke å «si noe feil om Gud», supplerer Ingrid Sand.

– På Diakonhjemmet er vi nok for opptatt av begrepene og av den akademiske tenkningen omkring «diakonens grunnlag», mens de er brennende opptatt av tro og praktisk handling, av å forandre samfunnet, sier Kristin Edvardsen. Hun tenker seg om å legge til: – Det opplevdes som nokså fjernt å lande i klasserommet etter Sør-Afrika-turen til den første timen i kristologi...

Ikke for det, kulturmøtet var ikke bare lett.

– Hos Shongwes ble vi raskt innlemmet som døtre, med alle de rolleforventninger det medfører i Afrika – om å delta i matlaging og «aldri forlate kjøkkenet før oppvasken er unnagjort», smiler Ingrid Sand. – Vi kunne nok oppleve det som et kræsje til tider. Det er ikke bare lett for selvstendige, norske jenter å bli fulgt og passet på og bestemt for, selv om det i stor grad var uttrykk for vertskapets gjestfrihet...

– Jeg tror ikke noen har bestemt så mye over meg på lang tid, smiler yngstemann Kristin H. – I Norge er jeg vant, som sykepleier, å ha ansvar og fungere veldig selvstendig. Alderen spiller en underordnet rolle. I Sør-Afrika betydde det å være yngst at du alltid ble spurt sist, at du ble tatt mindre alvorlig, om det så bare er et par års forskjell fra meg på 23 til Ingrid på 25.

Ingrid legger til, bøyd over bildene av Shongwes:

– Men det ble ikke noe vondt mellom oss og vertskapet av den grunn. Pastorekteparet er virkelig herlige mennesker!

Av Asle Finnseth

eg slik?

hundre tusen kroner på vegne av klientene, i en bydel der arbeidsledigheten er oppe i over 40 prosent og der analfabetismen flourer.

Med base i ressursenteret og pastorboligen fartet de tre jentene høyt og lavt i bydelen, som brer seg over et digert, fuktig og grågrønt bakkelandskap et par mil fra millionbyen Durban. De deltok i bryllup og begravelser, besøkte alt fra gamlehjem via barnehager til politistasjoner og rettslokaler.

BØNN

På Diakonhjemmet i Oslo noen måneder senere, sitter de og smiler, ler og funderer over det de opplevde. Tre sykepleiere, snart diakonkandidater, med fargesterke impulser etter oppholdet.

– Det vakte nok oppsikt at vi valgte å bo der, sterke enn vi hadde ventet, sier Kristin Edvardsen.

– Vi ble spurt: «Er dere ikke redde for oss sorte?»